Keiser Nikolai I. wiimsed elutunnid.

„Õnsad on need surnud, kes Issandasse surid.“ (Joan. ilm. 14. peat. 13. w.)

Suurel, siin elus mite enam äratasutawal kautusel, — kui seal pärast esimest kohmetawa walu, loodud inimliku tundmuse jälgil, süda kergitust hakab igatsema, siis läkitab taewane Isa meile kahelikul kombel troostist. Ühed neist wõime aealikuks nimetada, teised jälle kõrgemaks, taewalikuks. Esimeste sekka tuleb arwata seda märkamist, et sõbradest meile näidatud, ehk ka kõige-omalik wäljastatud osawõtus meie kurwastusest tõsine on, tuleb arwata kadunatega ühteskoos elatud õnnelikude pääwade mälestus, wiimaks lootus, et nemad sealt poolt hauda weel õnnistust täis meie peale saawad tegewad olema tundmustes, arwamistes ja ettewõtmistes, mis meie neilt otsekui pärandusek saime. Aga need troostid, mis julgesime taewalikuks nimetada, on palju tõtelikumad ja kallimad. Nemad seiswad alalikus, walutäies, ühtlase ka magusas mõtes nende meilt äralahkunude peale, waimulikus ümberkäimises parema elusse läinud hingedega, iseäranis, — kui nende uus elu otsekui meie silmade ees alganud, weel enne, kui

nemad lõpelikult maa pealt ennast olid lahtikiskunud, kui wiimsed, kõrged elusilmapilgud meile sureja hinges hoitud kristliku wagaduse rikaid warandust awalikuks tegiwad. Ühe kena elu palk saab enamist üks kena lahkumise tund olema, ja neist, kellele taewas seda arukingitust annab, ütlesime Ehwangelisti sõnadega: „Õnsad on need surnud, kes Issandasse surid,“ — sest surres juba oli neil igawene rahu, igawesse elu õnnelik ettemaitsemine osaks saanud. Üht niisugust eluotsa, ja se oli maapealse suuruse kõrgemas ladwas, nägime sel walutäiel, unustamata 18mal Küünla kuu pääwal minewal aastal. Seal suri Wene Keiser, — suri Se, kelle nimi maakerapiiresi täitis, kelle peale ei mite ükspäinis kuuskümmend miljoni riigi-alamaid, waid ka kõikide wõeramaade rahwade ja riigiwalitsuste silmad alati waatasiwad. Selles iseennesest juba waimust ja südameid põrrutawas ettetulikus seisis midagi, mis weel sügawamalt meie südameid pidi liigutama, — ja se oli sureja Keisri hinge lugu ise. Kui üks auuwääräline Peeter Suure lapselaps lahkus Tema siit ilmast, ühtlase aga ka kui üks auuwääräline poeg, üks auuwääräline Kristuse kiriku liige. Wankumata, jah — meie julgeme ütelda — külmawereline walitseja ja söalase kindlus, mõte nende kõrgede, mõnel aeal raskede riigiwalitseja kohuste peale, mis Tema ligi kolmkümmend aastases walitsusses pühalikult täitnud, wiimaks weel südamelik armastus Tema ligema,

Maa-rahwa Kasuline Kalender 1856, lk. 19